

Varmt og respektfullt om mellommenneskelige møter

**DVD: Tom Andersen – Et intervju,
En samtale, Et foredrag.**

Produsent: Neil Fulton, Høyskolen i Lillehammer, 2011.

Prosjektgruppe: Ledet av psykomotorisk fysioterapeut Berit Ianssen og fotograf Eva Charlotte Nilsen

Pris: kr. 500,- pluss porto.

Psykiater Tom Andersen utviklet «reflekterende team» som terapeutisk metode. DVDen er produsert med støtte fra NFFs faggruppe for psykomotorisk fysioterapi.

«Diagnoser er ikke noe jeg trenger, de passer ikke for meg.»

«Det er ikke så viktig hva det er, men hva det kan bli.»

«Har gjort et veivalg i forhold til respekt, der en følelse av ubehag lå til grunn.»

«La seg rettlede av dette ubehaget.»

Med disse ordene har Tom Andersen presentert seg som en ydmyk terapeut med stor respekt for den andres muligheter og rett til å finne sin vei under kyndig rettleiding. DVDen om hans terapeutiske virksomhet, metoder og tenkning gir anvendelige verktøy for alle som jobber med mennesker. Tom Andersen jobbet nært med Gudrun Øvreberg og lot seg også inspirere av Aadel Bulow-Hansen. Det er derfor han har vært en spesiell inspirator for Faggruppen for psykomotorisk fysioterapi.

Det fascinerende med Andersen er hans enkle og forståelige stil. Han tar utgangspunkt i det som blir sagt, samler på de viktige ordene som sopp i en kurv og lar folk selv styre hva som er tema for samtalen. Her viser han til Aadel Bulow-Hansen. Hun så reaksjonene hos den andre, brukte øyne og hender, og mente at det å spørre er å se. Videre, at ord er kroppslige og at all bevegelse er kommunikasjon.

Tom Andersen er kritisk til psykiatrien, som beskriver folk på en statisk måte. Han mener at mennesket er en bevegelig del av en sammenheng på et visst tidspunkt. Først kommer praksis, deretter teoriene.

Andersen er opptatt av hva vi kan gjøre for å lage åpninger framover, og hjelpe folk videre i livene sine. Ett eksempel på en slik åpning er samtalen om smerte: Hvis denne smerten fikk en stemme, hva ville den si? Hvem skulle ta imot den? Still enkle spørsmål, innta en ikke-vitende posisjon, som gjør det mulig for den andre å reflektere over sin egen situasjon. Mennesket er spesialist på seg selv. Et viktig personlig veivalg for Tom Andersen var å slutte med lukkede rom. Slik oppstod reflekterende team som behandlings- eller veiledningsmetode. Ingen skal sitte i et lukket rom og snakke om en som ikke er til stede. I stedet kan fagfolk, i påhør av den det gjelder, samtale om personens situasjon og hva de tenker som mulige løsninger. Slik kan personen selv finne ut hvordan han/ hun kan bruke rådene eller tankene som kommer fra gruppen.

I intervjuet med Eva Charlotte Nilsen og i samtalen med Berit Ianssen viser Tom Andersen hvordan pauser i samtalen kan gi rom for refleksjon. Her trekker han parallellen til psykomotorisk fysioterapi, der pauser brukes bevisst for å få fram inspirasjon. Tom Andersen likte dobbelheten i inspirasjon – å la seg inspirere, og i ekspirasjon – å uttrykke seg. Etter ekspirasjonsfasen i pusten kommer naturlig en pause. Han kaller det for naturens perle av en pause. Her ligger en mulighet for refleksjon og ettertanke. Livet kommer til oss hver gang vi puster inn, ifølge Andersen.

Ved ubalanse mellom innpust og utpust, der vi ikke får pustet ordentlig ut, kan det ligge mange sorter ubehag, sorg og smerter. Dette er kunnskap som fysioterapeuter ofte møter i sin praksishverdag; Den ansente pasienten som holder kontrollen ved hjelp av pusten.

Tom Andersen døde i mai 2007, 71 år gammel. Meningen med dette prosjektet var å lage en større film med professoren i sosialpsykiatri. DVDen er basert på råmaterialet fra 2006. Den bærer noe preg av dette i sin form, men jeg vil allikevel anbefale den til alle som er opptatte av samtalens betydning og muligheter i terapeutiske sammenhenger. All god fysioterapi er en læringsprosess, der den enkelte har mulighet for å finne ny kunnskap om seg selv. I denne prosessen er refleksjon et stikkord.

Bestille DVD: berit.ianssen@ntebb.no

Elin Elvestad

HiO, spesialist i psykomotorisk fysioterapi

Fra Fysioterapeuten nr. 8-2011 side 32